

Forsknings- och laboratorieavdelningen

Anvisningar till laboratorier om insändning av prover vid undersökning av anmälningspliktiga djursjukdomar

Anvisningar till laboratorier om insändning av prover vid undersökning av anmälningspliktiga djursjukdomar

1 Lagstiftning och målsättningar som förpliktigar till insändning av stammar och prover

Enligt § 82 i lagen om djursjukdomar (441/2013) ska laboratoriet sända isolerade stammar av bakterier, virus, svampar eller parasiter som orsakar anmälningspliktiga sjukdomar, eller ett prov där en sådan sjukdomsalstrare har påvisats till det nationella referenslaboratoriet Livsmedelssäkerhetsverket Evira. Evira ska övervaka förekomsten av djursjukdomar bland annat utifrån de uppgifter om mikrob- och parasitstammar som andra laboratorier sänder in (17 §).

Bestämmelser om anmälan av djursjukdomar och sändande av mikrobstammar till referenslaboratoriet har utfärdats separat i JSM:s förordning 1010/2013 med ändringar.

Kravet på sändning enligt de här anvisningarna gäller de laboratorier som undersöker anmälningspliktiga djursjukdomar i prover och som är skyldiga att anmäla sig till Evira för den här verksamheten. Det finns separata anvisningar om sändning av isolerade stammar ur prov för salmonellaövervakningsprogrammet till laboratorier godkända av Evira (Anvisning till laboratorierna för sändning av bakteriestammar och livsmedelsprover till Evira, LAB 009).

Syftet med anvisningarna är att övervaka förekomsten av djursjukdomar och zoonoser. Mikrober eller positiva prover sänds för epidemiologisk sjukdomsuppföljning. I en separat remiss antecknas tillräckliga identifieringsuppgifter för epidemiologisk uppföljning av sjukdomen så att man kan hålla isär fallen från varandra och geografiskt.

Från ett och samma djur sänds inte isolerade stammar eller prover från sjukdomsfallet mer än en gång per kalenderår. Vid epidemi informerar Evira om när man inte behöver fler prover eller sjukdomsalstrare som har samband med epidemin.

Bekräftelseundersökningar görs inte och inte heller ges respons på enskilda försändelser.

Om man vill använda stammar för vetenskaplig forskning kommer man separat överens med avsändaren om det.

MMM.fi/sv » [Lagstiftning](#) » [Djur, livsmedel och hälsa](#) » [Lagstiftning](#) » [D-register](#)

2 Mikrobstammar och prover av anmälningspliktiga djursjukdomar som ska skändas

I tabell 1 anges av vilka anmälningspliktiga djursjukdomar sjukdomsalstraren sänds till Evira antingen som renodling, prov där nukleinsyra från sjukdomsalstraren har konstaterats eller serum där för sjukdomsalstraren specifika antikroppar har påvisats.

Mikrobstammarna och proverna ska sändas inom en vecka efter konstaterandet.

Forsknings- och laboratorieavdelningen

Anvisningar till laboratorier om insändning av prover vid undersökning av anmälningspliktiga djursjukdomar

Tabell 1. Anmälningspliktiga djursjukdomar av vilka isolerad stam eller positivt prov ska sändas till Evira

Sjukdomar hos hästdjur	Isolerad mikrob som renodling	DNA/RNA/ antigen- /annat positivt	Antikrop- positivt serum	Sändning till Eviras verksamhetsställe
CEM (Contagious equine metritis)	<i>Taylorella equigenitalis</i>	x		Kuopio
Kvarka	<i>Streptococcus equi subsp. equi</i>	x		Kuopio
West Nile -feber		x	x	Helsingfors, virologi
Infektioner med herpesvirus (EHV-1- ja EHV-4)		x		Helsingfors, virologi
Virusarterit		x		Helsingfors, virologi
Hästinfluensa		x		Helsingfors, virologi
Sjukdomar hos svin				
BVD		x	x	Helsingfors, virologi
HEV		x	x	Helsingfors, virologi
PED		x	x	Helsingfors, virologi
PRCV		x	x	Helsingfors, virologi
Leptospiros		x	x	Helsingfors,
Dysenteri	<i>Brachyspira hyodysenteriae</i>	x		Helsingfors,
Svininfluensa		x		Helsingfors, virologi
Sjukdomar hos fjäderfä				
Gumborosjuka		x		Helsingfors, virologia
IB		x		Helsingfors, virologi
PMV-1 (annat än NDV)		x	x	Helsingfors, virologi
AI (icke som ska bekämpas)		x	x	Helsingfors, virologi
Sjukdomar hos idisslare				
<i>Mycoplasma bovis</i>	<i>Mycoplasma bovis</i>	x		Kuopio
Paratuberkulos	<i>Mycobacterium avium subsp. paratuberculosis</i>	x	x	Helsingfors, bakteriologi
Q-feber		x	x	Helsingfors,
STEC-infektioner	STEC			Kuopio
BVD hos får		x	x	Helsingfors, virologi
BCV, virusdiarré (Corona)		x		Helsingfors, virologi
Orf		x		Helsingfors, virologi
Äkta kokoppor		x		Helsingfors, virologi
Falska kokoppor		x		Helsingfors, virologi
Sjukdomar hos vattenlevande djur				
Kräftpest	<i>Aphanomyces astaci</i>	x		Kuopio
Furunkulos hos laxfiskar	<i>Aeromonas salmonicida subsp. salmonicida</i>			Uleåborg
IPN (genotyp 2)		x		Helsingfors, virologi
<i>Yersinia ruckeri</i> biotyp 2	<i>Yersinia ruckeri</i>			Uleåborg
Sjukdomar hos pälsdjur				
Valpsjuka		x		Helsingfors, virologi

Forsknings- och laboratorieavdelningen

Anvisningar till laboratorier om insändning av prover vid undersökning av anmälningspliktiga djursjukdomar

Hund				
<i>Brucella canis</i>	<i>Brucella</i> sp.	x	x	Helsingfors, bakteriologi
Valpsjuka		x		Helsingfors, virologi
Infektioner med echinococcus		x		Uleåborg
Alla djurart				
Trichinellos		x		Uleåborg
Salmonella ¹	<i>Salmonella</i> -stam			Kuopio
Bakterier som producerar brett spektrum betalaktamas ²	Bakteriestam			Helsingfors, mikrobiologi
Infektioner med meticillinresistent <i>Staphylococcus aureus</i> (MRSA) ²	MRSA-stam			Helsingfors, mikrobiologi

¹salmonellaundersökningar som inte hör till övervakningsprogrammet

²se separata anvisningen: Anvisning om identifiering och insändning till Evira av MRSA-stammar och stammar som producerar betalaktamaser med utvidgat spektrum, LAB 029.

3 Förvaring av bakteriestammar och prover innan de sänds

Isolerade mikrobstammar och positiva prover ska sändas till Evira inom en vecka från det att laboratoriet har konstaterat smitta. Det är önskvärt att försändelsen är framme inom ett dygn från avsändningen, därför ska avsändningen inte ske på en fredag eller helgafton.

3.1 Isolerad sjukdomsalstrare

Bakteriearter, som lätt dör efter isolering utan nedfrysning, lönar det sig att omedelbart sända till Evira för att spara på arbete (*Taylorella equigenitalis*, *Streptococcus equi* sp. *equi*, *Brachyspira hyodysenteriae*, *Mycoplasma bovis*, *Mycobacterium avium* sp. *paratuberculosis*, *Brucella* sp.) Andra bakteriearter kan vid behov förvaras i cirka en vecka i kylskåp före sändning (*Aeromonas salmonicida* subsp. *salmonicida*, *Yersinia ruckeri*, *Salmonella*, STEC, ESBL-, AmpC- och CPE-bakterier, MRSA).

Av isolerade stammar av algsvampen *Aphanomyces astaci* som orsakar kräftpest, sänds renodling eller DNA. Renodlingen kan förvaras i kylskåp i ett par veckor.

3.2 Andra positiva prover

De prover i vilka man konstaterat för sjukdomsalstrare specifik nukleinsyra eller antigen samt de serumprover, i vilka man konstaterat för sjukdomsalstrare specifika antikroppar, fryses ned vid behov Trichinellaprover fryses dock inte. Proverna ska duga att undersökas när de kommer till Evira.

4 Sändningsanvisningar

Bakteriestammar sänds som renodlingar odlade på blodskål eller annat lämpligt näringssubstrat.

Positiva prover sänds kyllda eller nedfrusna som kyltransport.

Forsknings- och laboratorieavdelningen

Anvisningar till laboratorier om insändning av prover vid undersökning av anmälningspliktiga djursjukdomar

Vid förpackning och sändning av laboratorieprover måste följas Postens och Eviras förpackningsanvisningar. Förpackningen ska vara tät och får inte läcka.

[Posti.fi » Pris, villkor och kundtjänst » Instruktioner » Instruktioner för sändning av brev och reklam » Sändning av laboratieförsändelser](#)

[Evira.fi/sv » Djur » Djurhälsa och sjukdomar » Provtagning och insändning av prover » Packning och insändning](#)

5 Remiss och identifieringsuppgifter

Med bakteriestammar och prover ska bifogas en för det aktuella ändamålet uppgjord [undersökningsremiss](#) från Evira.

På remissen ska antecknas de identifieringsuppgifter som behövs för epidemiologisk uppföljning av djursjukdomar. Identifieringsuppgifter behövs för att man ska kunna hålla isär separata sjukdomsfall och placera dem geografiskt. Att anmälningspliktiga djursjukdomar konstateras leder inte till sjukdomsbekämpningsåtgärder från myndigheternas sida.

6 Kostnader för sändning och undersökning

Laboratoriet står för sändningskostnaderna och Evira för undersökningskostnaderna.

7 Fortsatta undersökningar, avgiftsbeläggning av dem och svar till laboratorier

Evira utför av mottagna mikrobstammar och prover sådana fortsatta undersökningar som man anser vara referenslaboratoriets uppgift och med hjälp av vilka man kan följa sjukdomarnas epidemiologi. Fortsatta undersökningar utförs huvudsakligen enligt Eviras tidtabell och på Eviras bekostnad och resultaten av de fortsatta undersökningarna meddelas inte till avsändaren. Resultaten publiceras samlat i sjukdomsuppföljningsrapporter så att det inte av dem framgår specificerande uppgifter om djurägare eller laboratorium. Vid behov ger Evira omedelbart svar till laboratoriet.

Om laboratoriet begär fortsatta undersökningar av de odlingar eller prover man sänt, är de avgiftsbelagda.

Evira utför i regel serotypning av salmonella- och STEC-stammar avgiftsfritt och meddelar resultatet av typningen till det sändande laboratoriet och till eventuella berörda för kännedom. Avgiftsbelagda är dock serotypningar av isolerade stammar från sådana forskningsprojekt, där man avtalat om avgiftsbeläggningen i forskningsavtalet.

Om vetenskapligt forskningssamarbete avtalas från fall till fall.

Forsknings- och laboratorieavdelningen

Anvisningar till laboratorier om insändning av prover vid undersökning av anmälningspliktiga djursjukdomar

8 Sändningsadresser

Evira
Djursjukdomsvirologi / Djursjukdomsbakteriologi / Mikrobiologi
Mustialagatan 3
00790 HELSINGFORS

Evira Kuopio
Neulaniementie 4
70210 KUOPIO

Evira Uleåborg
Elektroniikkatie 3
90590 Uleåborg

Noggrannare kontaktuppgifter till verksamhetsställena

Evira.fi/sv » [Djur](#) » [Djurhälsa och sjukdomar](#) » [Provtagning och insändning av prover](#) » [Packning och insändning](#)

9 De här anvisningarna är skrivna av

Sinikka Pelkonen, Tuija Gadd, Anna-Liisa Myllyniemi, Antti Oksanen, Terhi Laaksonen, Taija Rissanen, Sirpa Kiviruusu